

'Victoria' is geen illusie, maar het echte werk

Door Belinda van de Graaf

De meest magische Duitse film van de 65e Berlinale is door Sebastian Schipper (46) gemaakt. Hij draaide zijn film 'Victoria' 's nachts op straat in Berlijn, in één take. Sommige critici noemen het eentakedrama over een Spaans meisje in Berlijn dat na een nacht stappen door vier Berlijnse jongens op sleeptouw wordt genomen een truc, een stunt of een gimmick. Anderen roemen de film als virtueuze cinema of als shot pure adrenaline. De jury van het festival, geleid door de Amerikaanse regisseur Darren Aronofsky, behoort tot de laatste groep. Ze reikten de Zilveren Beer voor een buitengewone artistieke bijdrage uit aan Schipper's director of photography Sturla Brandt Grøvlen (34). En terecht.

De in Noorwegen geboren Deense cameraman volgt Victoria en haar nieuwe vrienden door de nacht wanneer ze uit een nachtclubkelder met magisch stroboscooplicht omhoog klimmen naar het dak van een flat, waar ze onder een sterrenhemel bier drinken en wiet roken. Het is adembenemende cinema waarin Grøvlen de aanstekende energie van vijf door de nacht zwervende jongeren weet te vangen. Centraal in het zich ontvouwende drama staat het voorzichtig gefliert tussen Victoria en Sonne, een van de vier vrienden die samen in Berlijn zijn opgegroeid.

Herinnert u zich nog de manier waarop de gebroeders Dardenne in 'Rosetta' (1999) de jonge en impulsieve woonwagenbewoner en wafelbakker in beeld brachten of hoe Tom Tykwer in 'Lola Rennt' (1998) het roodharige meisje achterna rende? In de laatste film speelde Sebastian Schipper trouwens ook een kleine rol. Misschien is het wel omdat Schipper zelf acteur is die regie- en acteerklussen afwisselt dat de acteerprestaties in zijn vierde film zo zinderend zijn. Frank Giering, die de hoofdrol in Schippers regiedebuut 'Absolute Giganten' (1999) speelde, groeide uit tot een grote filmster in Duitsland. Frederick Lau (25), die de rol van Sonne speelt, heeft dezelfde energie en authenticiteit. Terwijl Sonne verliefd wordt op Victoria probeert hij ook bij zijn vrienden te blijven wanneer zij bij een nachtelijke bankoverval betrokken raken.

In een rustigere scène zitten Victoria en Sonne samen in het café waar Victoria voor een hongerloon werkt en dat ze om zeven uur 's morgens moet openen. Victoria, jongensachtig gespeeld door Laia Costa (29), vertelt dat ze met haar pianostudie aan het conservatorium in Spanje is gestopt. Ze spreekt over de competitie met haar medestudenten en over hoe verloren ze zichzelf voelde en vergelijkt dit met de onvoorwaardelijke vriendschap tussen Sonne, Boxer, Blinker en Fuss. Het is in deze sleutelscène, die de film in een deel voor en na de bankoverval verdeelt, dat 'Victoria' verandert in een film over verbinding en solidariteit. Vanuit een verlangen ergens bij te horen besluit Victoria te helpen en mee te doen aan de overval. In een ander bijzonder moment in de film blijft Grøvlens camera op Victoria gefocust, wanneer zij als bestuurder van een gestolen auto buiten blijft wachten terwijl de overval buiten beeld plaatsvindt.

De manier waarop Grøvlen de jongeren door de straten van Berlijn volgt is fenomenaal en revolutionair. Ze verschilt van de wijze waarop Sokoerov zijn eentakefilm 'Russian Ark' (2002) maakte. Sokoerov's film speelde zich op één plek af, in de Hermitage in Sint Petersburg. Ook is de manier anders dan die van Hitchcocks 'Rope' (1948), die in een take opgenomen leek te zijn maar in werkelijkheid in meerdere takes van tien minuten werd gedraaid – filmrollen waren in die tijd nog niet langer dan dat. Ook Iñárritu's 'Birdman' (2014) lijkt slechts in één take te zijn gefilmd, maar is dat niet. Director of photography Emmanuel Lubezki onthulde dat de langste take in 'Birdman' zo'n kwartier duurt en de meeste takes rond de tien minuten lang zijn.

'Victoria' is geen illusie, maar het echte werk. De continue stroom geeft een speciale dynamiek en onmiddellijkheid aan de zich ontplooiende tragische gebeurtenissen. Het heeft ook een effect op de acteurs, die de concentratie toneelspelers lijken te hebben. Schipper nam de film drie keer op. Tussen elke opname zat een week tijd, zodat Schipper het materiaal kon bestuderen om te zien wat er beter kon. De film die in Berlijn in première ging was de derde opname, die meer dan twee uur duurt. Hoewel de film niet is gemonteerd en de meeste dialogen zijn geïmproviseerd (Schipper's script telde slechts 12 pagina's), betekent dit niet dat de film geen precieze structuur heeft. Het is juist omgekeerd; 'Victoria' is een gestructureerde film die een liefdesverhaal en een bankoverval met groot effect weet te combineren.

Zeker, niet alle gebeurtenissen in de film zijn even geloofwaardig. Bijvoorbeeld hoe de jongeren uiteindelijk aan de politie weten te ontsnappen. 'Victoria' is geen perfecte film maar zijn tekortkomingen zijn minder interessant dan zijn prestaties. Met deze film blaast er een frisse wind door het door dure (co-)producties gedomineerde Duitse filmlandschap, die perfect geproduceerd zijn maar een ziel missen. Werner Herzogs 'Queen of the Desert', die op de Berlinale ook meedong naar de prijzen, is daarvan het laatste voorbeeld; een overgeproduceerde film met een filmster (in dit geval Nicole Kidman) in de hoofdrol. 'Victoria' daarentegen is een groot avontuur, net als Tykwars 'Lola Rennt' en Fatih Akins 'Gegen die Wand' (2004) dat ook waren.

Belinda de Graaf is filmrecensent voor dagblad Trouw.

Overzicht prijzen van de 65^e Berlinale:

Prijzen voor *Victoria* van Sebastian Schipper (Duitsland):

- * Zilveren Beer voor Outstanding Artistic Contribution: cameraman Sturla Brandt Grovlen.
- * Berliner Morgenpost Readers Award.
- * Prize of the Guild of German Art House Theatres.

Overige prijzen:

- * Gouden Beer en Internationale Persprijs: *Taxi* van Jafar Panahi (Iran).
- * Zilveren Beer Grote Juryprijs: *El Club* van Pablo Larrain (Chili).
- * Zilveren Beer Alfred Bauer Award voor een speelfilm die nieuwe perspectieven opent: *Ixcanul* van Jayro Bustamante (Guatemala).
- * Zilveren Beer voor Beste Regisseur, ex aequo: *Aferim* van Radu Jude (Roemenië) en *Body* van Malgorzata Szumowska (Polen).
- * Zilveren Beer voor Beste Actrice en Beste Acteur: Charlotte Rampling en Tom Courtenay voor *45 Years* van Andrew Haigh (Engeland).
- * Zilveren Beer voor Beste Script: *El Bóton de Nacár* van Patricio Guzmán (Chili).
- * Zilveren Beer voor Outstanding Artistic Contribution, ex aequo met *Victoria* van Sebastian Schipper: *Under Electric Clouds* van Alexey German Jr. (Rusland/Oekraïne).
- * Beste Debuutfilm: *600 Millas* van Gabriel Ripstein (Spanje).
- * Gouden Erebeer: Wim Wenders (Duitsland).